

Innhold

Forord	10
<u>KAPITTEL 1</u>	
Norsk politikk siden 1945	13
AV JOHANNES BERGH, ATLE H. HAUGSGJERD OG RUNE KARLSEN	
Introduksjon	13
Utgangspunktet	14
Et samfunn i endring	16
Endring og stabilitet i norske stortingsvalg	19
Boken og kapitlene	30
Velgere	31
Institusjoner	32
Kritiske hendelser	34
Litteraturliste	36

DEL 1 – VELGERE

<u>KAPITTEL 2</u>	
Fra gjenreisingsvalg til velferdsvalg – noen trekk ved norske valg etter krigen	40
AV TOR BJØRKLUND	
Sakstyper	40
Valg preget av valenssaker eller posisjonssaker?	41
Velferdsvalg: 1997–2013	42
Sakseierskap til velferden	44
Innvandring – fra énfront-sak til tofront-sak.	45
Miljø- og innvandringsvalg: 1989 og 2017	47
EF/EU-valg (1973 og 1993)	48
Nyliberalt budskap: Første varsel (1973) og høyrebølgevalget (1981)	49
Borgerlig mobilisering: 1965	50
Nytt parti (1961): «New Left» versus «Old Left»	51
Gjenreisingsvalg: 1957	52
Kontekst	53
Litteraturliste	54
<u>KAPITTEL 3</u>	
Norske holdninger etter 1945 – et verdikonservativt tilbakeslag?	55
AV ANDERS TODAL JENSSEN	
Kulturelt tilbakeslag-argumentet	58
Autoritær refleks-argumentet	58
Analyse	61

Et kulturelt tilbakeslag?	62
Økonomisk sårbarhet og «autoritær refleks»	66
Autoritær, verdikonservativ populisme?	66
Autoritære verdier eller autoritær refleks?	69
Når ble «vippepunktet» passert i Norge?	69
En enklere forklaring?	70
Litteraturliste	71
Appendiks	73

KAPITTEL 4

Hvordan har partienes velgere endret seg over tid? 77

AV FRODE BERGLUND

Partiprofiler	78
Klassiske norske skillelinjer	79
Metode	80
Alder	80
Kjønn	82
Utdanning	83
Sentrum – periferi	84
Økonomiske skillelinjer	88
Sektor	91
Oppsummering	92
Litteraturliste	94

KAPITTEL 5

Velgernes tilknytning til partiene i et 60-årsperspektiv 95

AV ÅSTA DYRNES NORDØ OG ELISABETH IVARSFLATEN

Partimedlemskap	96
Partiidentifikasjon	98
Velgervandringer	99
Hvordan kan vi forklare endringene i partitilknytning over tid?	102
Diskusjon	106
Litteraturliste	108

KAPITTEL 6

Sosial ulikhet i valgdeltakelse før og nå 110

HENNING FINSERAAS OG STINE HESSTVEDT

Innledning	110
Norsk valgdeltakelse i et historisk og komparativt perspektiv	111
Sosial ulikhet i deltagelse – teori og tidligere forskning	114
Analyse	117
Diskusjon og konklusjon	120
Litteraturliste	122

KAPITTEL 7

Politisk tillit i Norge – tegn til økende sosiale forskjeller? 124

AV SIGNE BOCK SEGAARD, LAWRENCE ROSE OG ATLE H. HAUGSGJERD

Introduksjon	124
Politisk tillit – et analytisk rammeverk	125
Hva forklarer politisk tillit?	126
Datagrunnlag og operasjonaliseringer	129
Har tilliten til det norske demokratiet tapt seg over tid?	131
Har sosiale forskjeller i politisk tillit økt?	132
Avslutning	135
Litteraturliste	136

DEL 2 – INSTITUSJONER

KAPITTEL 8

Er fagkomiteene eller partigruppene Stortingets «politiske verksteder»? 140

AV KNUT HEIDAR OG HILMAR ROMMETVEDT

Stortingets opptur	140
Komiteene i sentrum	142
Komiteenes nedtur	144
Partigruppenes rolle	147
Hvor finner vi makten?	150
Konklusjon	152
Litteraturliste	153

KAPITTEL 9

Norske regjeringer etter 1945 – ville investiturer gjort en forskjell? 154

AV BJØRN ERIK RASCH

Norske regjeringer etter 1945	156
Investiturer	160
Ville investiturer gitt andre regjeringer i Norge?	163
Avslutning	167
Litteraturliste	168

KAPITTEL 10

Storingsvalgordningen: Mellom partiinteresser og geografi 169

AV DAG ARNE CHRISTENSEN

Innledning	169
Storingsvalgordningen	170
Representasjonsbredde og partisystemeffekter	171
Lokal representasjon	177
Konklusjon	179
Litteraturliste	180

KAPITTEL 11

Et åpnere partisystem? 182

AV JO SAGLIE OG ELIN HAUGSGJERD ALLERN

Innledning	182
Hva er et partisystem?	183
Fragmentering og politisk avstand	184
Stabile etterkrigsår: 1945–1970	186
Mellom to- og treblokksystem: 1970–2000	187
Toblokksystem i ny drakt: 2000–2020	190
Avslutning: Partisystem i endring	191
Litteraturliste	193

KAPITTEL 12

Medienes betydning for valg og politikk i Norge 195

AV TORIL AALBERG

Introduksjon	195
Medienes demokratiske rolle	195
Den norske avisstrukturen	196
Norsk kringkastings- og internetstruktur	198
Samhandling mellom media og politikk	201
Avslutning – Norge i et komparativt perspektiv	205
Litteraturliste	207

DEL 3 – KRITISKE HENDELSER

KAPITTEL 13

Kings Bay-dramaet – et politisk lærestykke 211

AV RUNE SLAGSTAD

KAPITTEL 14

Sentrumsregjeringenes rolle i norsk politikk 218

AV KJELL MAGNE BONDEVIK

KAPITTEL 15

Kåre Willochs regjering – samarbeidsregjeringen 225

AV KRISTIN CLEMET

KAPITTEL 16

Kvinneregjeringen – en viktig milepæl 232

AV TOVE STRAND

KAPITTEL 17

Om folkeavstemningen om EU i 1994 239

AV ANNE ENGER

KAPITTEL 18

FrPs gjennombrudd

AV CARL I. HAGEN

250

KAPITTEL 19

Kunsten å samarbeide med sin største konkurrent

AV LILLA SØLHUSVIK, I SAMARBEID MED KRISTIN HALVORSEN

259

KAPITTEL 20

MDG inn i norsk politikk

AV RASMUS HANSSON

268

EPILOG

Valgforskningsprogrammet

AV RAGNAR WALDAHL

280

FORFATTERPRESENTASJONER

Redaktører

288

Forfattere

289